

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 14 kwietnia 2015 r.

WK-O.431.10.6.2014

**Pan
Jacek Murawski
Wójt Gminy Nur**

**Urząd Gminy Nur
ul. Drohiczyńska 2
07-322 Nur**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ oraz art. 175 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (dalej ustawa o finansach publicznych – Dz. U. z 2013 r., poz. 885, z późn. zm.), kontroler Anna Kordek, starszy inspektor w Oddziale Kontroli w Delegaturze w Ostrołęce Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, przeprowadziła w dniach od 31 marca do 15 kwietnia 2014 r. kontrolę problemową w Urzędzie Gminy Nur, z siedzibą w Nurze przy ul. Drohiczyńskiej 2.

Przedmiot kontroli obejmował wykorzystanie dotacji otrzymanej z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego na realizację wydatków w rozdziale 85415 klasyfikacji budżetowej – w 2013 roku.

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206, z późn. zm.)

W roku 2013 w rozdziale 85415 – pomoc materialna dla uczniów, samorząd otrzymał z budżetu państwa dotację w wysokości 87 155 zł, w tym na dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym – 64 555 zł oraz na zakup podręczników dla uczniów w ramach Rządowego programu pomocy uczniom w 2013 r. „Wyprawka szkolna” – 22 600 zł. W wyniku kontroli wykorzystania otrzymanej dotacji stwierdzono, że:

1. Wydatki na wypłatę świadczeń objętych programem pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów, wypłacone w formie stypendiów szkolnych, wyniosły ogółem 81 444,73 zł, w tym z budżetu państwa w wysokości otrzymanej dotacji, a ze środków własnych gminy 16 889,73 zł, co stanowi 20,74% ogółu wydatków poniesionych na realizację tego zadania – zgodnie z normą ustaloną w art. 128 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.

Stypendia udzielone zostały na podstawie wniosków rodziców uczniów, którzy uczęszczali do szkół w roku szkolnym 2012/2013 i 2013/2014, zgodnie z postanowieniami Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Nur, przyjętego uchwałą Nr XII/65/11 Rady Gminy Nur z dnia 29 listopada 2011 r. – w myśl art. 90f ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (dalej ustawa o systemie oświaty – Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

Kwoty na dowodach wypłaty stypendiów szkolnych w poddanych weryfikacji pozycjach były zgodne z decyzjami przyznającymi świadczenia i ewidencją księgową.

2. Wydatki na realizację Rządowego programu pomocy uczniom „Wyprawka szkolna” wyniosły 21 495,88 zł i stanowiły 95,11 % środków dotacji otrzymanej na ten cel.

Niewykorzystana dotacja w wysokości 1 104,12 zł zwrócona została na rachunek Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, z zachowaniem terminu ustalonego w art. 168 ust. 1 i 6 ustawy o finansach publicznych.

Kwoty wynikające z list wypłat „Wyprawki szkolnej” wypłacone zostały na podstawie dowodów zakupu oraz oświadczeń o dokonanych zakupach podręczników.

3. Do środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonywanych z tych środków prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgowa.
4. Dane wykazane w sprawozdaniu Rb-28S za 2013 rok wynikają z ewidencji księgowej wydatków.
5. Wydatki realizowane ze środków dotacji budżetowej z tytułu „Wyprawki szkolnej” klasyfikowane były zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (dalej rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji – Dz. U. Nr 38, poz. 207, z późn. zm.).

6. Sprawdzone dowody będące podstawą dokonanych wydatków spełniały wymogi art. 21 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330, z późn. zm.).

W wyniku kontroli ustalono następujące nieprawidłowości:

1. Udzielenie wszystkich stypendiów szkolnych w formie pieniężnej. Takie działanie stanowi naruszenie zasad ustalonych w art. 90d ust. 5 w związku z ust. 2-4 przywołanego artykułu ustawy o systemie oświaty, zgodnie z którym *„Stypendium szkolne może być także udzielone w formie świadczenia pieniężnego, jeżeli organ przyznający stypendium uzna, że udzielenie stypendium w formach, o których mowa w ust. 2, a w przypadku uczniów szkół ponadgimnazjalnych także w formie, o której mowa w ust. 4, nie jest możliwe, natomiast w przypadku słuchaczy kolegiów, o których mowa w ust. 3, udzielenie stypendium w formach, o których mowa w ust. 2 i 4, nie jest celowe”*.

Jak zauważył Mateusz Pilich w komentarzu do art. 90d ustawy o systemie oświaty², udzielenie stypendium szkolnego nie ma na celu wspierania prywatnej konsumpcji i z tego właśnie powodu ustawodawca zdecydował się na skierowanie środków publicznych, wydatkowanych na finansowanie pomocy o charakterze socjalnym, na konkretne potrzeby edukacyjne ucznia. Formy pomocy, którą można by określić mianem materialno-rzeczowej, mają zdecydowane pierwszeństwo przed udzielaniem świadczeń w formie pieniężnej, które w tej sytuacji należy traktować, jako ostateczne rozwiązanie. Podstawowe znaczenie ma respektowanie zasady, zgodnie z którą pomoc rzeczowa w ramach stypendium szkolnego powinna być udzielona przez przyznanie konkretnych świadczeń. Jeżeli zaś udziela się tego rodzaju pomocy w formie pieniężnej, przyczyny tego stanu rzeczy wymagają starannego uzasadnienia.

Tak też orzekł NSA w wyroku z dnia 18 lutego 2011 r., sygn. akt I OSK 132/11, cyt. *„Co do zasady stypendium szkolne powinno być przyznawane w formie pomocy rzeczowej lub całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania. Dopiero w sytuacji, w której organ przyznający stypendium uzna, że udzielenie stypendium w tych formach nie jest możliwe, może przyznać stypendium szkolne w formie świadczenia pieniężnego. Przede wszystkim pomoc rzeczowa, jak sama nazwa mówi, powinna być udzielona przez przyznanie konkretnych świadczeń”*.

2. Przyznanie stypendiów szkolnych na okres od stycznia do czerwca w roku szkolnym 2012/2013 w kwocie 434,19 zł dla jednego ucznia, tj. miesięcznie po ~72,36 zł, i od września do grudnia

² patrz: Komentarz do art. 90d ustawy o systemie oświaty - Mateusz Pilich. Ustawa o systemie oświaty. Komentarz. Wydawnictwo ABC. 2012

w roku szkolnym 2013/2014 w kwocie 241 zł dla jednego ucznia, tj. miesięcznie po 60,25 zł – zatem w kwotach miesięcznych niższych niż 80% kwoty, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych³ (dalej ustawa o świadczeniach rodzinnych – Dz. U. z 2013 r., poz. 1456, z późn. zm.), tj. w kwotach miesięcznych niższych niż 84,80 zł. Takie działanie stanowi naruszenie art. 90d ust. 9 ustawy o systemie oświaty, zgodnie z którym stypendium szkolne nie może być niższe miesięcznie niż 80% kwoty, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych, i nie może przekraczać miesięcznie 200% tej kwoty.

W związku ze złożonym pismem, w którym Wójt Gminy wyjaśnił, że cyt. *We wszystkich decyzjach organ miał w zamyśle okres roku szkolnego, w którym przyznał stypendium szkolne, a nie konkretne miesiące, na które przyznane zostało stypendium szkolne*, a następnie wymienił 3 miesiące roku szkolnego 2012/2013 i 2 miesiące roku szkolnego 2013/2014, które powinny zostać wskazane w decyzjach, należy podkreślić, że do postępowań w przedmiocie pomocy materialnej znajdują zastosowanie przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (dalej kpa – Dz. U. z 2013 r., poz. 267, z późn. zm.). Powyższy akt przewiduje jako zasadę załatwianie spraw w formie pisemnej, po dokładnym wyjaśnieniu stanu faktycznego oraz zebraniu i rozpatrzeniu kompletnego materiału dowodowego. Wyniki powyższego postępowania winny znaleźć wyraz w decyzji, która rozstrzyga sprawę co do istoty albo w inny sposób kończy ją w danej instancji. Mając na względzie, że zgodnie z orzecznictwem sądów administracyjnych rozstrzygnięcia nie można ani domniemywać, ani wyprowadzać z treści uzasadnienia, lecz winno ono być wyrażone *expressis verbis* w osnowie decyzji⁴ – brak jest podstaw do uwzględnienia wyjaśnień złożonych w toku kontroli.

3. Zaklasyfikowanie wydatków z tytułu stypendiów szkolnych do niewłaściwego paragrafu klasyfikacji budżetowej – § 3260 zamiast 3240. Takie działanie stanowi naruszenie zasad klasyfikowania wydatków ustalonych w rozporządzeniu w sprawie szczegółowej klasyfikacji.

Podsumowując wyniki kontroli, w 2013 r. wykorzystanie dotacji otrzymanej na realizację wydatków w rozdziale 85415 klasyfikacji budżetowej zostało ocenione pozytywnie z nieprawidłowościami.

³ Zgodnie z § 2 pkt 1 lit. b rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 959) w okresie 1.01.-30.06.2013 r. oraz 1.09.-31.12.2013 r. kwota, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych, wynosiła 106 zł.

⁴ por. wyrok NSA w Warszawie z 12 kwietnia 1999 r., sygn. akt IV SA 1886/96, LEX nr 48694.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Pana Wójta do podjęcia działań w celu wyeliminowania ustalonych nieprawidłowości, a w szczególności do:

1. Przyznawania stypendiów szkolnych w formie pieniężnej po weryfikacji istnienia przesłanek, o których mowa w art. 90d ust. 5 w związku z ust. 2-4 przywołanego artykułu ustawy o systemie oświaty, oraz udokumentowaniu, że udzielenie stypendium w innych formach nie jest możliwe albo celowe.

Pragnę zwrócić szczególną uwagę na okoliczność, że pieniężna forma stypendium szkolnego nie może być traktowana jako podstawowa forma pomocy. Przyznanie stypendium szkolnego w formie pieniężnej jest dopuszczalne wyłącznie po stwierdzeniu, że udzielenie pomocy w innych formach nie jest, odpowiednio, możliwe albo celowe, przy czym podjęcie tego rodzaju decyzji wymaga szczegółowej analizy okoliczności każdej indywidualnej sprawy i starannego uzasadnienia przyczyn zajętogo stanowiska w decyzji.

2. Przyznawania stypendiów szkolnych w kwotach miesięcznych nie niższych niż 80% kwoty, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych, zgodnie z zasadami ustalonymi w art. 90d ust. 9 ustawy o systemie oświaty.
3. Klasyfikowania wydatków zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu w sprawie szczegółowej klasyfikacji.

Jednocześnie zobowiązuję Pana Wójta do poinformowania Wojewody Mazowieckiego, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.

z up. Wojewody Mazowieckiego
Edyta Ostrowska
Dyrektor Wydziału Kontroli